

prima instanță : M. Chervas
instanța de apel: N. Craiu, L. Bulgac, A. Minciună

dosarul nr. 3ra-141/14

DECIZIE

30 aprilie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadi
Iuliana Oprea
Liliana Catan
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursurile declarate de către Societatea cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux” și Biroul Vamal Chișinău,

în pricina civilă la cererea la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2013, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Biroul Vamal Chișinău și Societatea cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux” și menținută hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iulie 2013, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 19 noiembrie 2012, SRL „Diaconu-Lux” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că conform declarațiilor vamale nr. 3027I12220 din 18 aprilie 2010, nr. 3027I17479 din 24 mai 2010, nr. 3027I18347 din 31 mai 2010, nr. 3027I20187 din 10 iunie 2010, nr. 3030I7881 din 11 iunie 2010, nr. 3019I8411 din 17 mai 2011, nr. 3019I9257 din 28 mai 2011, nr. 3019I9254 din 28 mai 2011, nr. 3019I8988 din 24 mai 2011 și nr. 3019I8735 din 21 mai 2011 a importat în Republica Moldova cartofi în stare proaspătă din Olanda, la declarațiile vamale fiind anexate toate actele necesare vămuirii prevăzute de legislația cu privire la tariful vamal, inclusiv invoice-urile emise de exportatorul WJ WESTHOEVE, HOFDIJKSWEG 42 din Olanda.

Susține că ulterior, Biroul Vamal Chișinău a efectuat controlul postvămuire privind respectarea reglementărilor vamale și fiscale asupra tranzacțiilor economice externe, efectuate în perioada 2008-2011, în rezultatul căruia prin nota de constatare nr.61 din 03 octombrie 2012, a constatat că SRL „Diaconu-Lux” la importul cartofilor în stare proaspătă din Olanda, a diminuat valoarea mărfii în vamă.

Iar prin Decizia de regularizare a Biroului Vamal Chișinău nr.377 din 03 octombrie 2012, SRL „Diaconu-Lux” a fost obligată suplimentar să achite suma de 232140,84 lei, ce constituie 192 420,03 lei diferență pentru drepturile de import și 39720,81 lei penalitate.

Consideră reclamantul ilegale și neîntemeiate nota de constatare nr.61 din 03 octombrie 2012 și decizia de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012, deoarece ambele au fost adoptate în rezultatul controlului postvămuire efectuat de pîrît asupra respectării de către reclamant a reglementărilor vamale și fiscale la executarea tranzacțiilor economice externe, iar conform art. 202² alin. (1) și (4) Cod vamal, auditul postvămuire se efectuează în baza unui ordin de control emis de către directorul general al Serviciului Vamal, de șeful biroului vamal sau de persoanele împuternicite de aceștia. Perioada de desfășurare a auditului postvămuire nu trebuie să depășească 2 luni de la data inițierii auditului postvămuire. În cazuri întemeiate și justificate documentar, persoanele menționate la alin.(1) pot decide prelungirea perioadei de desfășurare a auditului post vămuire, dar nu mai mult de 6 luni.

Pe cînd la caz, controlul postvămuire asupra tranzacțiilor economice externe efectuate de SRL „Diaconu-Lux” a fost efectuat în baza Ordinului de control nr.10 din 19 ianuarie 2012, auditul postvămuire fiind desfășurat pentru o perioadă de aproximativ 8 luni, organul vamal încălcînd astfel art. 202 al Codului Vamal, respectiv și actele întocmite ca rezultat al finalizării procesului de audit sunt ilegale și adoptate cu încălcarea procedurii stabilite.

Afirmă reclamantul că la momentul vămuirii au fost achitate toate drepturile prevăzute de legislația cu privire la tariful vamal, din care considerente nu poate fi impus la achitarea suplimentară a drepturilor de import.

Conform art. 7 alin. (l) din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20 noiembrie 1997, valoarea în vamă a mărfii anunțată de declarant și datele suplimentare referitoare la ea trebuie să fie veridice și confirmate prin acte.

Indică că la trecerea mărfii peste frontiera vamală a prezentat Invoice-urile și declarațiile de export emise de către exportatorul Olandez și achitate drepturile de import conform acestor acte, însă, Biroul Vamal Chișinău a emis nota de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și decizia de regularizare nr.377 din 03 octombrie 2012, prin care a recalculat drepturile de import și încasat de la SRL „Diaconu-Lux” suma de 232140,84 lei, invocînd că conform informației parvenite din Olanda, s-a constatat că valoarea statistică declarată de SRL „Diaconu-Lux” nu este autentică și nu corespunde cu documentele primite de la autoritatea vamală a Olandei.

Insistă că nu poartă răspundere pentru actele exportatorului din Olanda, deoarece acestea au fost întocmite fără concursul SRL „Diaconu-Lux”, iar la prezentarea declarațiilor vamale în procesul de vămuire a mărfii au fost anexate actele ce indică prețul negociat dintre SRL „Diaconu-Lux” și exportatorul din Olanda, respectiv aceste invoice-uri sunt negociate, legale și care urmează a fi luate în considerare la calcularea drepturilor de import.

În susținerea poziției sale invocă și prevederile art. 10 alin. (1) din Legea cu privire a tariful vamal, care stabilește 6 metode de determinare a valorii în vamă a mărfii, iar conform alin.(2) principala metodă dintre cele specificate la alin.(1) este metoda determinării valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției cu marfa respectivă, în cazul în care metoda principală nu poate fi aplicată, se folosesc alte

metode. Fiecare din metodele succesive se aplică doar în cazul în care valoarea în vamă a mărfii nu poate fi determinată prin metoda precedentă.

Conform art. 7 alin. (2) din Legea cu privire la tariful vamal și pct. 13) al Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.600 din 14 mai 2002, pentru confirmarea veridicității datelor privind valoarea în vamă anunțată și a datelor suplimentare referitoare la ea, declarantul este obligat să prezinte la cererea autorității vamale documentele de constituire ale persoanei care introduce mărfurile în teritoriul Republicii Moldova (statutul și contractul de fondare a întreprinderii, certificatul de atribuire a codului fiscal și certificatul de înregistrare a întreprinderii - în copii), contractul comercial încheiat cu vânzătorul produselor respective și acordurile adiționale la el, precum și corespondența comercială purtată cu acesta în vederea încheierii și derulării contractului, factura (invoice) și documentele bancare de plată dacă factura este achitată) sau factura pro forma (pentru tranzacții condițional valorice), precum și alte documente de plată și/sau contabile, ce confirmă valoarea mărfurilor, documentele de transport, contractul de asigurare a mărfurilor și polița de asigurare, după caz, factura de răsură sau calculul oficial autentificat al cheltuielilor de transport, declarația vamală a țării de expediție (dacă aceasta există), listele de ambalaj, licența pentru mărfurile introduse, importul cărora este admis în baza licențelor stabilite, certificatul de origine al mărfurilor, certificatul de calitate, conformitate etc.

Conform pct. 19 al Regulamentului menționat, în cazul în care lipsesc datele, ce probează corectitudinea valorii în vamă anunțate sau există temeiuri de a considera că datele prezentate de declarant nu sunt veridice și/sau suficiente organul vamal care efectuează vămuirea este în drept să solicite declarantului informații suplimentare.

Susține că la calcularea valorii în vamă a prezentat toate documentele necesare prevăzute de normele legale, de către Biroul Vamal Chișinău nefiind solicitate alte documente pentru confirmarea corectitudinii stabilirii valorii în vamă a mărfii, iar calculând suplimentar drepturile de import, Biroul Vamal Chișinău a încălcat flagrant prevederile legislației cu privire la tariful vamal și a ignorat metodele legale de determinare a valorii în vamă a mărfurilor.

Solicită anularea Notei de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Deciziei de regularizare nr.377 din 03 octombrie 2012 cu restituirea diferenței achitate pentru drepturile de import în sumă de 232140,84 lei și repunerea în termenul de adresare cu cerere prealabilă.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iulie 2013, acțiunea a fost admisă parțial. A fost repusă SRL „Diaconu-Lux” în termenul de adresare cu cerere prealabilă împotriva Notei de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Deciziei de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 emise de Biroul Vamal Chișinău. A fost anulată parțial Nota de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Decizia de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 cu excluderea din notă a declarațiilor vamale nr.10NL5663962B9087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69 din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL,5663962B922D69087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, Invoice 211264 din 17 mai 2011 în sumă de 38 368,65 lei și excluderea din decizie a sumei 111793,26 lei, dintre care taxele vamale 92729, 68 lei și penalitatea 19063,58 lei. A fost obligat Biroul Vamal Chișinău să restituie SRL „Diaconu-Lux” suma taxelor vamale

pentru drepturile de import și penalitatea calculată în baza declarațiilor vamale nr. 10NL5663962B9087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69 din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, Invoce 211264 din 17 mai 2011 în sumă de 38368,65 lei, în total 111793,26 lei. A fost încasat de la Biroul Vamal Chișinău în beneficiul SRL „Diaconu-Lux” parțial cheltuielile judiciare legate de asistența juridică în sumă de 2500 lei, conform bonului seria EO nr. 480462 din 22 mai 2013 și în contul statului taxa de stat în mărime de 3353,79 lei, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2013, au fost respinse apelurile declarate de către Biroul Vamal Chișinău și SRL „Diaconu-Lux” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 09 decembrie 2013, SRL „Diaconu-Lux” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii cu emiterea în partea dată a unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului recurentul SRL „Diaconu-Lux” a invocat că în cadrul examinării cauzei nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță ca fiind stabilite, concluziile instanțelor judecătorești sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii și rezultă din aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural.

Menționează că controlul postvămuire a fost efectuat cu încălcarea flagrantă a termenului prevăzut de legislația vamală, iar actele întocmite ca rezultatul controlului sunt ilegale și adoptate cu încălcarea procedurii.

Afirmă că la momentul vămuirii au fost achitate toate drepturile de import, din care considerente nu poate fi impus la achitarea suplimentară a drepturilor de import, pe cînd instanțele judecătorești anulînd parțial Nota de constatare și Decizia de regularizare nu au ținut cont de faptul că importatorul nu poartă răspundere pentru actele exportatorului din Olanda, cu atît mai mult că aceste acte au fost întocmite fără concursul SRL „Diaconu-Lux” și nu conțin ștampila exportatorului.

La determinarea valorii în vamă au fost anexate actele care indică prețul negociat dintre SRL „Diaconu-Lux” și exportatorul din Olanda, respectiv invoice-urile prezentate la declarația vamală sunt negociate, legale și urmează să fie luate ca bază la calcularea drepturilor de import, or în conformitate cu prevederile art. 667 alin. (1) Cod civil, părțile contractante pot încheia în mod liber contracte și pot stabili conținutul lor.

Consideră recurentul că nu poartă răspundere pentru actele la adoptarea cărora nu a luat parte și nu și-a dat consimțămîntul, iar exportatorul Olandez a utilizat o schemă frauduloasă pentru a beneficia de anumite facilități din partea statului Olandez și a cîștiga anumite drepturi legate de restituirea TVA.

Totodată, susține că Biroul Vamal Chișinău, calculînd suplimentar drepturile de import, a încălcat prevederile cu privire la tariful vamal și a ignorat metodele legale de determinare a valorii în vamă a mărfurilor, iar prin încasarea sumei de 232 140,84 lei de pe contul societății fără vre-un temei lega, SRL „Diaconu-Lux” a fost lipsită de proprietate, ceea ce contravine prevederilor art. 46 al Constituției RM și art. 1 al Protocolului Adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

La 18 decembrie 2013, Biroul Vamal Chișinău, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului, recurentul Biroul Vamal Chișinău a invocat că în cadrul examinării cauzei instanțele judecătorești au interpretat în mod eronat legea și neîntemeiat au dispus repunerea reclamantului în termenul de adresare cu cererea prealabilă împotriva Notei de constatare nr. 61 din 02 octombrie 2012 și Deciziei de regularizare nr. 311 din 03 octombrie 2010, deoarece Decizia de regularizare a fost adusă la cunoștință SRL „Diaconu-Lux” la data de 04 octombrie 2012, fapt ce se confirmă prin aplicarea ștampilei și semnăturii în acest sens.

Susține că SRL „Diaconu-Lux” urma să înainteze dezacordul asupra Deciziei de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 în conformitate cu prevederile art. 289 alin. (1) Cod vamal, Biroului Vamal Chișinău sau organului ierarhic superior în decurs de 10 zile de la data depunerii declarației vamale.

Consideră că, cererea prealabilă a fost depusă cu expirarea termenului prevăzut de Codul vamal, iar instanțele judecătorești dispunând repunerea în termenul de adresare cu cererea prealabilă au interpretat eronat prevederile art. art. 110, 116 CPC și și-au depășit competența funcțională, deoarece reieșind din prevederile art. 291 Cod vamal care statuează că dacă din motive întemeiate plîngerea nu a fost depusă în termenul prevăzut de art. 289, Serviciul Vamal este în drept la demersul reclamantului să o repună în termen, legiuitorul imperativ a atribuit competența legală de repunere în termen a cererii prealabile doar Serviciului Vamal.

Totodată, menționează că prima instanță eronat a reținut ca probă extrasul prezentat de Vasile Diaconu în confirmarea imposibilității depunerii în termen a cererii prealabile din motive de sănătate, deoarece în extrasul respectiv nu este indicată data eliberării, în rubrica număr de identificare nu este indicat acest număr, la fel nu se cunoaște instituția și numele medicului care a eliberat acest extras precum și specificul tratamentului ambulatoriu sau staționar.

La fel, sunt neîntemeiate și concluziile instanțelor cu referire la faptul că firma nu dispune de alți angajați și în momentul incapacității a lui Diaconu Vasile, alte persoane nu l-au putut înlocui din lipsa acestora în unitățile de personal al întreprinderii, deoarece de către SRL „Diaconu-Lux” nu au fost prezentate probe privind lipsa altor persoane în unitățile de personal al întreprinderii.

Afirmă că sunt ilegale concluziile instanțelor judecătorești, precum că nu poate fi impus reclamantului ca sarcină de achitarea a cărorva taxe vamale, inclusiv și penalități pentru marfa care a ieșit din Olanda, dar nu a intrat în Republica Moldova, deoarece din informația prezentată de autoritatea vamală a Olandei, rezultă că în perioada 2010-2011 firma WJ WESTHOEVE, Olanda a mai perfectat 4 declarații de export și a expediat în adresa firmei SC „Diaconu-Lux” SRL mărfuri - „cartofi în stare proaspătă” în valoare de 13915 euro (valoarea statistică - 134347,58 lei), condiția de transport FCA, iar conform datelor statistice a Serviciului Vamal al Republicii Moldova mărfurile expediate în adresa SRL „Diaconu-Lux” nu au fost declarate organelor vamale din Republica Moldova și nu au fost achitate drepturile de import în conformitate cu legislația în vigoare.

Mai susține că Decizia de regularizare nr.377 din 03 octombrie 2012 a fost emisă în strictă conformitate cu prevederile art. 127¹³ Cod vamal și pct.3 alin. (3) al Ordinului Serviciului Vamal al Republicii Moldova privind formularul, modul de completare și utilizarea deciziei de regularizare nr 267-0 din 02 octombrie 2009, care stipulează că decizia de regularizare, ca titlu executoriu, se va întocmi în cazul constatărilor efectuate, ca urmare a unui audit postvămuire sau reverificării declarației vamale după validarea acesteia.

Totodată, menționează că suma de 2500 lei stabilită de către instanța de judecată drept cheltuieli legate de asistență juridică, este una ireală și contravine prevederilor art. 96 CPC, deoarece nu se cunoaște extinderea acesteia, cu atât mai mult că de către SRL „Diaconu Lux” nu a fost prezentat contractul încheiat cu avocatul, pentru a fi posibil de examinat obiectul contractului, și anume nemijlocit în privința cărei acțiuni înaintate către Biroul Vamal Chișinău se răsfrânge acest contract.

De asemenea, invocă că la încasarea sumei de 3353,79 lei, instanțele judecătorești eronat au interpretat prevederile art. 85 alin. (1) CPC, deoarece Biroul Vamal Chișinău este un organ central de specialitate al administrației publice locale și este finanțat de la bugetul de stat, respectiv este scutit de la plata cheltuielilor de judecată.

La 07 aprilie 2014, Biroul Vamal Chișinău a depus cerere de recurs suplimentară în care a invocat că în cadrul efectuării controlului postvămuire a fost solicitat în repetate rînduri de la SRL „Diaconu-Lux” documentele contabile necesare, însă din motivul neprezentării documentelor solicitate nu a fost posibilă contrapunerea datelor din evidența contabilă cu cele din declarațiile vamale și documentele anexate la acestea.

Menționează că, administratorul SRL „Diaconu-Lux” Diaconu Vasile a motivat neprezentarea documentelor contabile prin faptul că toate actele vamale și contabile au fost ridicate de către Direcția Urmărire Penală a CCCEC, fapt ce contravine scrisorii CCCEC nr. 04/3305 din 07 iunie 2012, din care rezultă că careva documente contabile, acte vamale sau alți purtători de informație în format electronic care conțin date fiscale sau vamale pentru perioada anilor 2008-2012 nu au fost ridicate de la SRL „Diaconu Lux”, iar obiectele ridicate în timpul percheziției au fost restituite.

Mai susține recurentul că la 18 iunie 2012, în privința SRL „Diaconu Lux” și administratorului societății Diaconu Vasile au fost emise deciziile de sancționare nr. 221/12 și 222/12 în temeiul art. 287¹ alin. (2) Cod contravențional pentru împiedicarea controlului vamal în cadrul auditului postvămuire prin neasigurarea accesului în sediu, încăperi de producție, depozite și alte încăperi prin neprezentarea de explicații, date, informații, și documente necesare organului vamal asupra problemelor care apar în timpul controlului.

Iar, în urma contestării deciziilor de sancționare instanțele judecătorești, au respins contestațiile depuse și au menținut deciziile agentului constatatator.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia decizie instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 19 noiembrie 2013, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 203 vol. II).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 09 decembrie 2013 și la 18 decembrie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către SRL „Diaconu-Lux” neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul Biroului Vamal Chișinău necesar de admis cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării din contul Biroului Vamal Chișinău în beneficiul statului a taxei de stat în mărime de 3353,79 lei, iar în rest de a menține hotărârile judecătorești din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Biroului Vamal Chișinău, SRL „Diaconu-Lux” a solicitat anularea Notei de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Deciziei de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 și obligarea Biroului Vamal Chișinău să-i restituie diferența achitată pentru drepturile de import în sumă de 232 140,84 lei compusă din diferența drepturilor de importa în mărime de 192420,03 lei și penalitatea în mărime de 39720 lei.

Instanțele judecătorești, fiind investite cu judecarea pricinii în cauză, au ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, concluzionând că valoarea statistică declarată de către SRL „Diaconu-Lux” la importul mărfurilor în baza declarațiilor vamale nr. 3027I12220 din 18 aprilie 2010, nr. 3027I17479 din 24 mai 2010, nr. 3027I18347 din 31 mai 2010, nr. 3027I20187 din 10 iunie 2010, nr. 3030I7881 din 11 iunie 2010, nr. 3019I8411 din 17 mai 2011, nr. 3019I9257 din 28 mai 2011, nr. 3019I9254 din 28 mai 2011, nr. 3019I8988 din 24 mai 2011 și nr. 3019I8735 din 21 mai 2011 nu este autentică și nu corespunde cu documentele autorității vamale a Olandei. Astfel, prețul mărfii conform invoice-ului prezentat de SRL „Diaconu-Lux” a fost diminuat, iar în declarațiile vamale respective importatorul a indicat greșit condițiile de livrare – CPT în loc de FCA.

Totodată, instanțele ierarhic inferioare au stabilit că în baza declarațiilor vamale nr. 10NL5663962B9087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69 din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24 474,87 lei și Invoice 211264 din 17 mai 2011 în sumă de 38 368,65 lei SRL „Diaconu-Lux”, nu a introdus în țară careva mărfuri.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, determinând corect raporturile juridice stabilite între părți întinderea drepturilor și obligațiilor în cazul respectiv, precum și cadrul legal aplicabil în speță, consideră că instanțele judecătorești ierarhic inferioare justificat au ajuns la concluzia admiterii parțiale a acțiunii.

În susținerea concluziei enunțate instanța de recurs reține că pe parcursul judecării pricinii s-a constatat că în baza declarațiilor vamale nr. 3027I12220 din 18 aprilie 2010, nr. 3027I17479 din 24 mai 2010, nr. 3027I18347 din 31 mai 2010, nr. 3027I20187 din 10 iunie 2010, nr. 3030I7881 din 11 iunie 2010, nr. 3019I8411 din 17 mai 2011, nr. 3019I9257 din 28 mai 2011, nr. 3019I9254 din 28 mai 2011, nr. 3019I8988 din 24 mai

2011 și nr. 3019I8735 din 21 mai 2011, SRL „Diaconu-Lux” a importat în Republica Moldova cartofi în stare proaspătă din Olanda.

De asemenea este constatat că în baza ordinului de control nr. 10 din 19 ianuarie 2012, SRL „Diaconu-Lux” a fost supusă unui control postvămuire privind respectarea reglementărilor vamale și fiscale asupra tranzacțiilor economice externe efectuate în perioada 2008-2011, în cadrul căruia au apărut suspiciuni privind diminuarea valorii în vamă a mărfurilor importate.

Astfel, Biroul Vamal Chișinău a remis scrisoarea nr. 503 din 27 ianuarie 2012 cu privire la solicitarea efectuării interpelărilor în țările de export a mărfurilor importate de SRL „Diaconu-Lux”, iar ca urmare prin răspunsul nr. 28/15-11365 din 21 septembrie 2012, s-a constatat că valoarea statistică declarată de SRL „Diaconu-Lux” nu este autentică și nu corespunde cu documentele primite de la autoritatea vamală din Olanda, prețul mărfii – „cartofi în stare proaspătă” fiind diminuat, totodată fiind indicate greșit în actele vamale și condițiile de livrare a mărfii – CPT în loc de FCA.

Tot actele cauzei atestă că în perioada 2010-2011, firma WJ WESTHOEVE din Olanda a mai perfectat 4 declarații de export și a expediat în adresa SRL „Diaconu-Lux” mărfuri – „cartofi în stare proaspătă” în valoarea de 13915 lei condiția de livrare FCA, care nu au fost declarate organelor vamale din Republica Moldova și pentru care SRL „Diaconu-Lux” nu a achitat drepturile de import.

Ca urmare, Biroul Vamal Chișinău a emis Nota de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Decizia de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012, prin care SRL „Diaconu-Lux” a fost obligată să achite suplimentar drepturile de import în mărime de 192 420,03 lei și penalitate în mărime de 39720,81 (f.d. 6-7).

La caz prezintă relevanță informațiile parvenite de la autoritatea vamală Olandeză la cererea de asistență internațională (f.d. 112 Vol. II), din care rezultă că facturile fiscale nr. 3027112220 din 18 aprilie 2010, nr. 3027117479 din 24 mai 2010, nr. 3027118347 din 31 mai 2010, nr. 3027120187 din 10 iunie 2010, nr. 303017881 din 11 iunie 2010, nr. 301918411 din 17 mai 2011, nr. 301919257 din 28 mai 2011, nr. 301919254 din mai 2011, nr. 301918988 din 24 mai 2011 și nr. 301918735 din 21 mai 2011, prezentate de SRL „Diaconu-Lux” nu sunt originale, valorile și termenii de livrare din aceste facturi diferă semnificativ în comparație cu facturile corespunzătoare ținute de contabilitatea exportatorului WJ WESTHOEVE, HOFDIJKSWEIG 42 din Olanda (f.d. 112 Vol.II). Astfel, prețul mărfii – „cartofi în stare proaspătă” în invoice anexat de SRL „Diaconu-Lux” la declarațiile vamale a fost diminuat, fiind totodată indicate greșit și condițiile de livrare – CPT în loc de FCA.

Conform art. 7 alin. (1) al Legii cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997, valoarea în vamă a mărfii anunțată de declarant și datele suplimentare referitoare la ea trebuie să fie veridice și confirmate prin acte.

În conformitate cu prevederile art. 127¹¹ alin. (1) lit. a) al Codului vamal, obligația vamală apare, atât la import cât și la export, și în cazul când ulterior efectuării operațiunilor de vămuire și acordării liberului de vamă, se constată că informațiile cuprinse în declarația vamală au condus la stabilirea unei obligații vamale diminuate.

Conform art. 127¹³ al. (1) lit. a) Cod vamal, decizia de regularizare reprezintă un document de o formă stabilită de Serviciul Vamal, întocmit de organele vamale, care servește drept dovadă a apariției obligației vamale și a măsurilor de politică economică și care este executoriu din momentul aducerii acesteia la cunoștință plătitorului vamal.

Reieșind din prevederile art. 129 alin. (1) și (2) Cod Vamal, drepturile de import și de export neplătite în modul stabilit la art. 124 se percep în mod incontestabil de către organul vamal din contul plătitorului în baza documentelor executorii sau a documentelor echivalente acestora, în condițiile legii. Pentru fiecare zi de întârziere a plății drepturilor de import și de export se încasează o penalitate în mărimea stabilită de Codul fiscal.

Iar, în conformitate cu prevederile art. 202³ al. (2) lit. (e) al Codului vamal, în cazul exercitării auditului postvămuire, organul vamal are dreptul să calculeze și să încaseze la bugetul public național, în conformitate cu legislația în vigoare, obligațiile vamale constatate.

În contextul normelor de drept enunțate, Colegiul consideră legale și întemeiate Nota de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Decizia de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012, în partea încasării de la SRL „Diaconu-Lux” a drepturilor de import și penalităților în baza declarațiilor vamale nr. 3027112220 din 18 aprilie 2010, nr. 3027117479 din 24 mai 2010, nr. 3027118347 din 31 mai 2010, nr. 3027120187 din 10 iunie 2010, nr. 303017881 din 11 iunie 2010, nr. 301918411 din 17 mai 2011, nr. 301919257 din 28 mai 2011, nr. 301919254 din mai 2011, nr. 301918988 din 24 mai 2011 și nr. 301918735 din 21 mai 2011, or, circumstanțele cauzei atestă incontestabil faptul că la importul mărfii „cartofi în stare proaspătă” în baza declarațiilor vamale respective declarantul SRL „Diaconu-Lux” a indicat prețul mărfii diminuat și condițiile de livrare greșite.

Totodată, instanța de recurs, consideră ilegale Nota de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Decizia de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 în partea încasării taxelor vamale în mărime de 92729,68 lei și penalităților în mărime de 19063,58 lei de la SRL „Diaconu-Lux” în baza declarațiilor vamale nr. 10NL5663962B9087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69 din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei, nr. 10NL5663962B922D69087EI din 23 mai 2010 în sumă de 24474,87 lei și Invoice 211264 din 17 mai 2011 în sumă de 38368,65 lei.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 127¹¹ alin. (1) lit. a) al Codului vamal, care indică că obligația vamală apare la importuri mărfurilor.

Însă, în cadrul examinării cauzei nu s-a constatat trecerea de către SRL „Diaconu-Lux” peste frontiera vamală a cărorva mărfuri în baza acestor 4 declarații vamale, iar faptul că marfa a ieșit din Olanda nu poate fi pusă SRL „Diaconu-Lux” ca sarcină de achitare a taxelor vamale inclusiv și a penalității, cu atât mai mult că Biroul Vamal Chișinău nu a confirmat prin probe incontestabile și pertinente importul mărfii respective în Republica Moldova, în timp ce art. 118 alin. (1) CPC, statuează că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În aceste condiții, instanța de recurs remarcă drept corecte concluziile instanțelor ierarhic inferioare cu privire la anularea Notei de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Deciziei de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 în partea calculării și încasării de la SRL „Diaconu-Lux” a taxelor vamale în mărime de 92729,68 lei și penalității în mărime de 19 063,58 lei și obligarea Biroului Vamal Chișinău de a restitui SRL „Diaconu-Lux” taxele vamale respective.

Conform art. 202² alin. (1) Cod vamal, auditul postvămuire se efectuează în baza unui ordin de control emis de către directorul general al Serviciului Vamal, de șeful biroului vamal sau de persoanele împuternicite de aceștia. Perioada de desfășurare a auditului postvămuire nu trebuie să depășească 2 luni de la data inițierii auditului postvămuire. În cazuri întemeiate și justificate documentar, persoanele menționate la alin.(1) pot decide prelungirea duratei de desfășurare a auditului postvămuire cu cel mult 4 luni sau sistarea auditului postvămuire. Perioada sistării și prezentării documentelor nu se include în durata efectuării auditului postvămuire.

După cum denotă materialele cauzei, controlul postvămuire a tranzacțiilor economice externe efectuate de SRL „Diaconu-Lux” în perioada 2008-2011 a început la data de 19 ianuarie 2012, odată cu emiterea Ordinului de control nr. 10, iar în baza raportului nr. 647 din 16 februarie 2012, a fost sistat în legătură cu cererea de asistență internațională a autorității vamale a Republicii Moldova înaintată în scopul verificării tranzacțiilor economice externe realizate de către SRL „Diaconu-Lux” (f.d. 139 Vol.I).

Odată cu parvenirea în adresa autorității vamale moldovenești a informației obținute de la autoritățile vamale a României și Olandei, solicitate prin cererea de asistență internațională, procedura de control postvămuire a fost reluată, iar la data de 03 octombrie 2012 a fost încheiată cu întocmirea Notei de constatare nr. 61 din 03 octombrie 2012 și Deciziei de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012.

Prin urmare, sunt neîntemeiate argumentele recurentului SRL „Diaconu-Lux” cu referire la faptul că organul vamal a încălcat prevederile art. 202² alin. (4) din Codul vamal și a desfășurat auditul postvămuire într-o perioadă de aproximativ 8 luni, deoarece în legătură cu cererea de asistență internațională la data de 16 februarie 2012, procedura de control postvămuire a fost suspendată, pînă la parvenirea răspunsului oficial, or, asistența internațională conform tratatelor internaționale durează o perioadă mai îndelungată, iar cererea de asistență internațională constituie un temei legal pentru organul vamal de suspendare a procedurii de control postvămuire.

Colegiul apreciază critic și argumentele recurentului SRL „Diaconu-Lux” precum că organul vamal eronat a pus la baza recalculării drepturilor de import actele prezentate de exportatorul din Olanda, deoarece acestea au fost emise fără concursul SRL „Diaconu-Lux” și nu conțin ștampila exportatorului, respectiv nu sunt veridice, or, actele la care face referire recurentul sunt copiile invoce și declarațiilor de export prezentate la trecerea mărfii peste frontiera vamală a Olandei în care este indicat un alt preț al mărfii decît cel indicat de SRL „Diaconu-Lux” la trecerea frontierei vamale a Republicii Moldova.

În consecință, la importul mărfurilor importatorul urma să prezinte informația conform declarațiilor de export, iar denaturarea conținutului declarațiilor vamale la importul mărfii în Republica Moldova nu poate fi pusă pe seama autorității vamale Olandeze.

De asemenea, instanța de recurs consideră drept neîntemeiate și argumentele recurentului Biroul Vamal Chișinău cu referire la faptul că SRL „Diaconu-Lux” a depus cererea prealabilă cu omiterea termenului de 10 zile prevăzut de art. 289 al Codului Vamal pentru exercitarea căii administrative de atac, care statuează că actele administrative, acțiunile sau inacțiunile organelor vamale, ale colaboratorilor vamali pot fi atacate în termen de 10 zile calendaristice de la data comunicării actului sau efectuării acțiunii/inacțiunii.

Colegiul reține că termenul de 10 zile calendaristice pentru exercitarea căii administrative de atac a fost stabilit de legiuitor prin Legea nr. 324 din 23 decembrie 2013, care a intrat în vigoare la data de 01 ianuarie 2014, respectiv, pînă la această dată actele administrative, acțiunile sau inacțiunile organelor vamale, ale colaboratorilor vamali puteai fi atacate în termen de 10 zile lucrătoare de la data comunicării actului sau efectuării acțiunii/inacțiunii.

La caz, independent de acest aspect, este cert că SRL „Diaconu-Lux” a luat cunoștință despre Decizia de regularizare nr. 377 din 03 octombrie 2012 la data de 04 octombrie 2012, iar cererea prealabilă a depus-o la data de 17 octombrie 2012 (f.d. 5 Vol. I), cu respectarea termenului de 10 zile lucrătoare prevăzut de art. 298 alin. (1) al Codului Vamal în vigoare la data exercitării căii administrative de atac.

Totodată, se va menționa că în conformitate cu art. 96 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Cu referire la prevederile normei enunțate instanțele de judecată, în virtutea competenței sale de a mări sau de a micșora onorariile avocaților, just au reținut că quantumul cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei, solicitat de SRL „Diaconu-Lux” ca prejudiciu material suportat prin acordarea asistenței juridice la soluționarea cauzei în instanța de judecată, este disproporțional de mare în raport cu complicitatea cauzei, astfel corect fiind apreciată sumă acestor despăgubiri în mărime de 2500 lei.

Distinct de cele menționate mai sus, la caz, instanța de recurs constată că de către instanțele de judecată ierarhic inferioare incorect a fost încasat din contul Biroului Vamal Chișinău în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3353,79 lei.

La acest capitol, este de menționat că prin prisma art. 85 alin. (1) lit. i) CPC și în coroborare cu art. 4 alin. (1) pct. 13) al Legii taxei de stat, de taxă de stat pentru judecarea pricinilor civile se scutesc autoritățile publice centrale, organele centrale de specialitate ale administrației publice, Curtea de Conturi și organele subordonate lor, finanțate de la bugetul de stat, precum și autoritățile administrației publice locale – la înaintarea acțiunilor și la contestarea hotărîrilor instanțelor judecătorești, inclusiv în cauzele examinate în procedură de contencios administrativ, indiferent de calitatea lor procesuală.

În contextul dat, se conchide că instanțele ierarhic inferioare în mod greșit au încasat din contul Biroului Vamal Chișinău în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3353,70 lei, or, Biroul Vamal Chișinău este un organ central de specialitate al administrației publice și este finanțat de la bugetul de stat, respectiv este scutit prin lege de la plata cheltuielilor de judecată.

Față de cele ce preced și reieșind din faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, verificarea suplimentară a cărorva dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către SRL „Diaconu-Lux”, de a admite recursul declarat de către Biroul Vamal Chișinău și de a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, în partea încasării din contul Biroului Vamal Chișinău în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3353,79 lei, în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux”.

Se admite recursul declarat de Biroul Vamal Chișinău.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iulie 2013, în pricina civilă la cererea la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Diaconu-Lux” împotriva Biroului Vamal Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative, în partea încasării din contul Biroului Vamal Chișinău în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3353,79 lei.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2013 și hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 iulie 2013 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea

Liliana Catan

Tamara Chișca-Doneva